

***РЯТУЮЧИ ОДНЕ ЖИТТЯ,
ТИ РЯТУЄШІ ВЕСЬ СВІТ***

Конституцією України зазначено, що людина, її життя, здоров'я та безпека визнаються в державі найвищою соціальною цінністю.

Серед загроз забезпечення безпеки людини та громади в цілому, найвищі місця посідають надзвичайні ситуації (НС) та військові дії.

Питання виживання людини чи уникнення інвалідності після небезпечної НС залежить від багатьох факторів, один з яких – час надання домедичної допомоги.

Надзвичайні ситуації класифікуються як:

- **техногенного характеру**
- **природного характеру**
- **соціальні**
- **воєнні**

залежно від особливості походження подій, що зумовили їх виникнення.

Надзвичайні ситуації військового характеру пов'язані з наслідками застосування зброї масового ураження або звичайних засобів ураження, під час яких виникають вторинні фактори: руйнування атомних й гідроелектричних станцій, складів і сховищ радіоактивних та токсичних речовин й відходів, нафтопродуктів, вибухівки, транспортних та інженерних комунікацій тощо.

Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій є однією з важливих складових воєнного часу, що вимагає досконалих знань. Теперішня російсько-українська війна нагально потребує цих навиків.

***Запрошуємо до перегляду віртуальної виставки,
документи якої висвітлюють:***

- **загальні правила поведінки й основні способи захисту в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій;**
- **організацію та проведення системи заходів з надання домедичної та медичної допомоги пораненим і хворим, їх лікування з метою збереження життя та відновлення боєздатності і працездатності.**

ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР
МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ
ЦЕНТР ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ТА МЕДИЦИНИ
КАТАСТРОФ МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»

АДАПТОВАНА НАСТАНОВА
ТАКТИЧНА ЕКСТРЕНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА

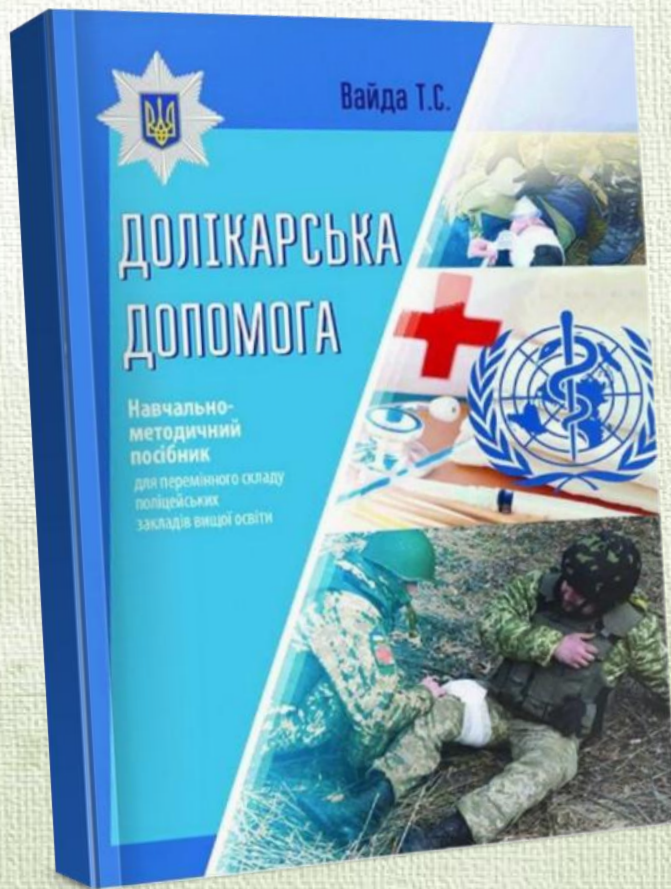
2016

Адаптована настанова. Тактична екстрена медична допомога [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – [Б. м. в.] : [Б. в.], 2016. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339011.

На основі адаптованої настанови «Тактична екстрена медична допомога» розроблено уніфіковані клінічні протоколи екстреної медичної допомоги «Травма органів грудної клітки – пневмоторакс», «Масивна кровотеча з кінцівок» та «Зовнішня кровотеча з тулуба та шиї».

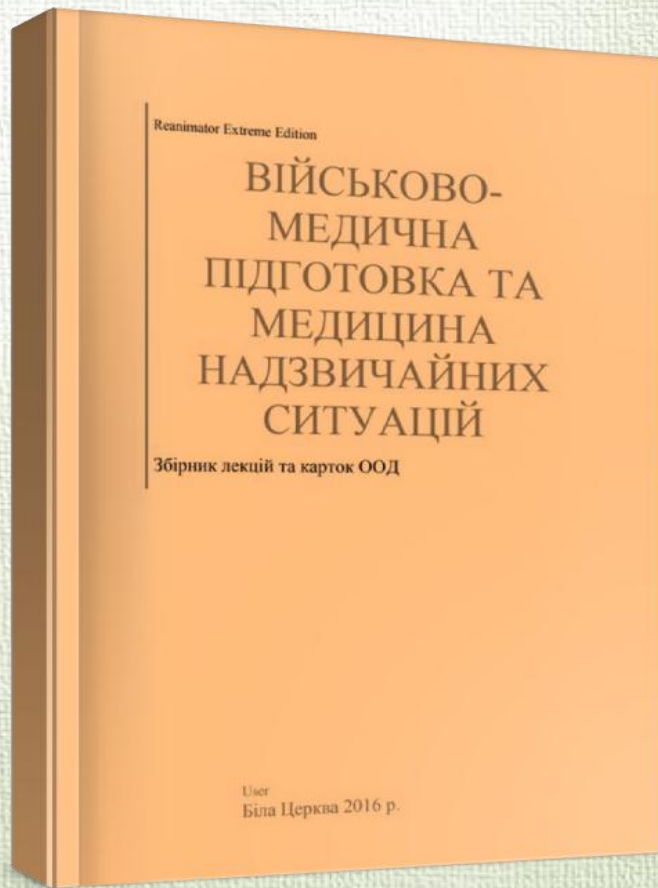
Запропонована настанова не повинна розцінюватись як стандарт медичного лікування, її не можна розглядати як посібник, що включає всі необхідні методи лікування або, навпаки, виключає інші. Остаточне рішення стосовно організації надання допомоги пацієнту повинен приймати лікар з урахуванням клінічного стану пацієнта та наявних ресурсів.

Вайда, Т. С. **Долікарська допомога** [Електронний ресурс] : навчальний посібник / Т. С. Вайда. – Електрон. текст. дані. – Херсон : Олді-Плюс, 2019. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=338921.

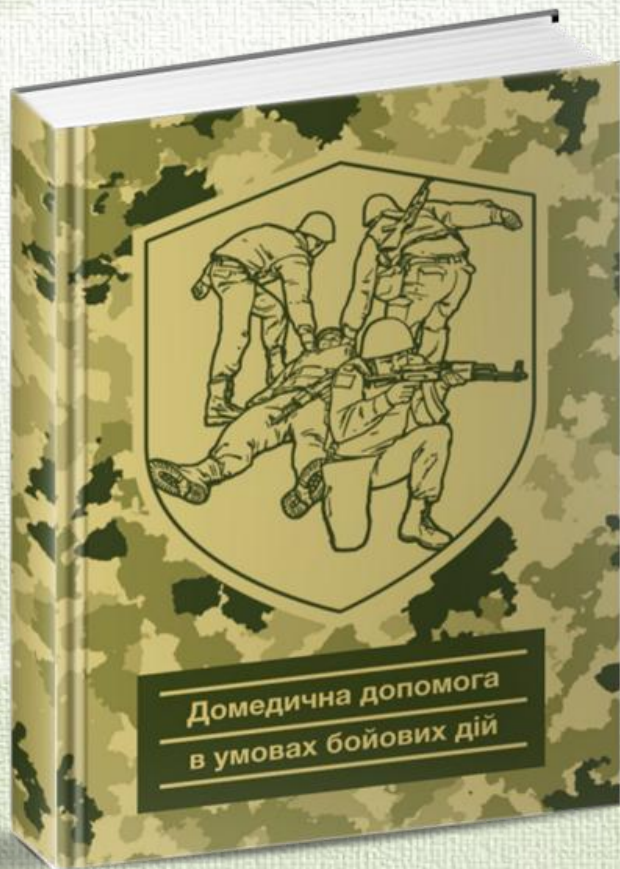
У посібнику висвітлено основні правила надання долікарської допомоги постраждалим внаслідок отримання ними різних ушкоджень та травм як в типових (побутових, виробничих) умовах, так і під час виникнення загрози для життя чи здоров'я в екстремальних ситуаціях й в надзвичайних обставинах оперативно-службових та службово-бойових дій.

Він буде корисним для поліцейських ПС, військовослужбовців ДПСУ, Нацгвардії України й працівників ДСНС, а також сприятиме покращенню засвоєння програмного обсягу професійних (медичних) знань.

Військово-медична підготовка та медицина надзвичайних ситуацій [Електронний ресурс] : збірник лекцій та карток ООД. – Електрон. текст. дані. – Біла Церква : [б. в.], 2016. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339012.

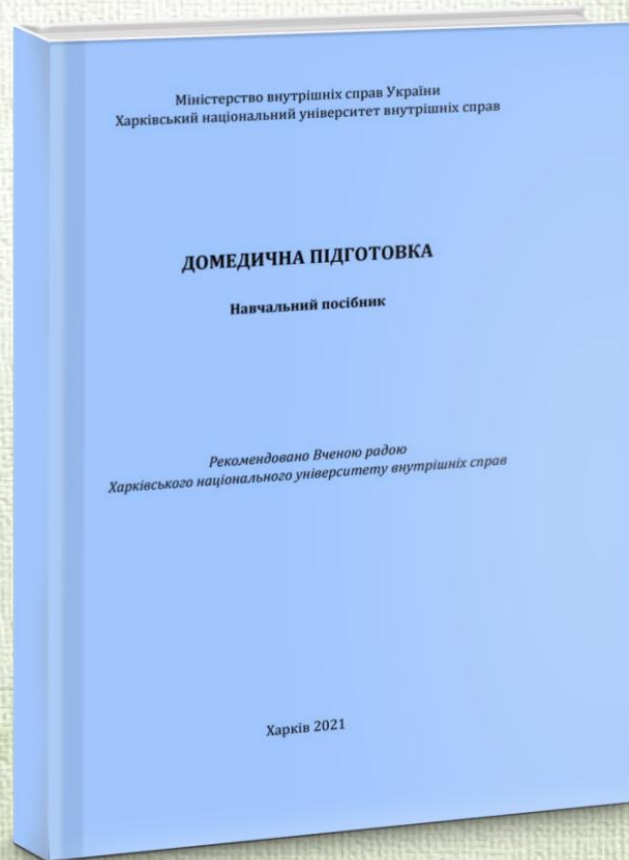
В лекціях йдеться про: основні завдання медичної служби ЗСУ у воєнний період; уражуючу силу сучасної зброї та санітарні втрати; основи організації лікувально-організаційного забезпечення військ; характеристику ядерної зброї й радіаційні ураження; ураження бойовими отруйними речовинами; організацію захисту населення в надзвичайний період; медико-тактичні характеристики аварій на АЕС; хіміко-техногенні катастрофи, стихійні лиха; основи організації та проведення аварійно-рятувальних і невідкладних робіт, медичну допомогу в районах стихійного лиха.

Домедична допомога в умовах бойових дій [Електронний ресурс] : методичний посібник / В. Д. Юрченко, В. О. Крилюк, А. А. Гудима [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Київ : Середняк Т. К., 2014. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339010.

Надання домедичної допомоги на полі бою є основною запорукою врятування життя пораненому. Аналіз причин загибелі військовослужбовців під час ведення бойових дій вказує на те, що значну їх частину можна було б врятувати при своєчасному та якісному наданні домедичної допомоги.

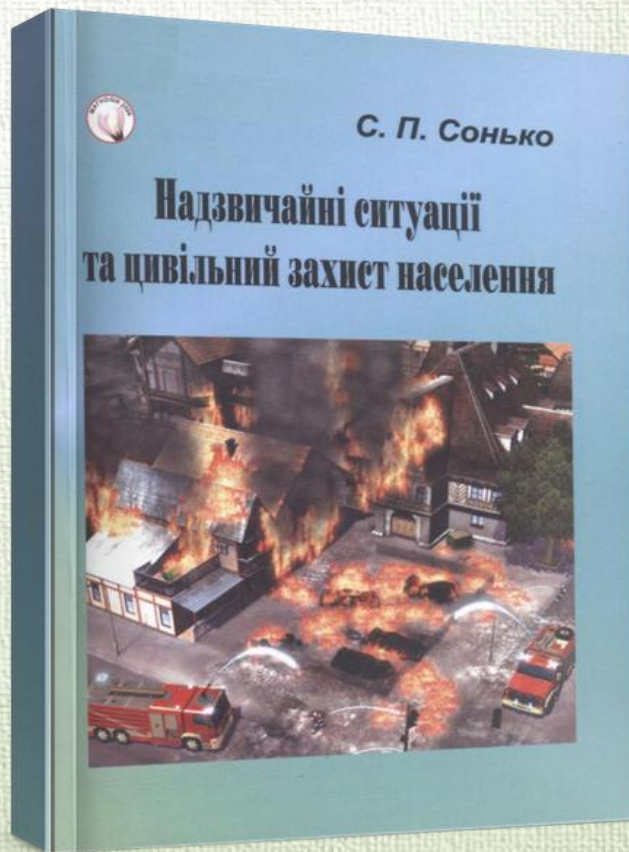
В посібнику описано основні елементи надання домедичної допомоги пораненим на полі бою та відповідає визнаним міжнародним стандартам «care under fire».

Домедична підготовка [Електронний ресурс] : навчальний посібник / В. В. Кікінчук, С. О. Книженко, Т. І. Савчук [та ін.]. – Електрон. текст. дані. – Харків : ХНУВС, 2021.– Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339014.

У навчальному посібнику висвітлено загальні питання порядку, прийомів і засобів надання домедичної допомоги постраждалим особами, які не мають медичної освіти та першими прибувають на місце події, викладено теоретичні положення та практичні рекомендації.

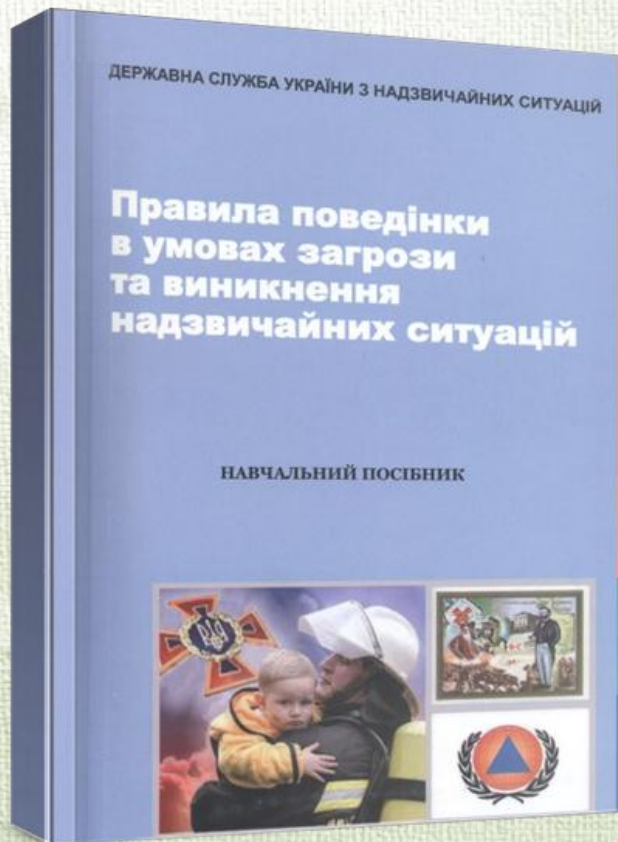
Посібник буде корисним для курсантів, студентів і слухачів закладів вищої освіти системи МВС України, а також практичних працівників органів Національної поліції України.

Надзвичайні ситуації та цивільний захист населення [Електронний ресурс] : навчальний посібник / С. П. Сонько, С. І. Жупінас, С. С. Пліщенко [та ін.] ; МОН України ; за ред. С. П. Сонько. – Електрон. текстові дані. – Львів : Магнолія 2006, 2018. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=305207.

В навчальному посібнику узагальнений досвід викладання у вищих навчальних закладів України таких дисциплін, як «Цивільна оборона», «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці». Визначальною рисою посібника є орієнтація авторів на вимоги Болонського процесу щодо структури, змісту і обсягу викладеного матеріалу.

Навчальний посібник, незважаючи на своє регіональне спрямування буде корисним широкому колу читачів – студентів вищих навчальних закладів, викладачів, школярів та учителів відповідних валеологічних дисциплін.

Правила поведінки в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій

[Електронний ресурс] : навчальний посібник / ДСНС України ; за заг. ред. С. І. Осипенка. - Електрон. текст. дані. - Київ, 2021. – Режим доступу:

http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocDescription?doc_id=335382.

У навчальному посібнику наведена Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях.

Призначений для індивідуального навчання працівників, які вивчають теоретичний матеріал самостійно та у формі консультацій, а також для організаторів такого навчання і керівників навчальних груп з проведення занять і консультацій з працівниками за Програмою.

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Медичний інститут

4500 Методичні вказівки
до практичного заняття
з теми **«Тактична допомога пораненим на полі бою»**
з дисципліни *«Медичний захист військ»*
(згідно з умовами Болонського процесу)
для студентів спеціальності
222 *«Медицина»*
денної форми навчання

Суми
Сумський державний університет
2019

Методичні вказівки до практичного заняття з теми «Тактична допомога пораненим на полі бою» з дисципліни «Медичний захист військ» (згідно з умовами Болонського процесу) для студентів спеціальності 222 "Медицина" денної форми навчання [Електронний ресурс] / СумДУ ; уклад.: Ю. В. Шкатула, Ю. О. Бадіон. – Електрон. текст. дані. – Суми : СумДУ, 2019.– Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339009.

Методичні вказівки мають на меті ознайомити студентів із завданнями та метою тактичної допомоги постраждалим на полі бою, з характеристикою основних етапів надання невідкладної допомоги під час бойових дій, та навчать їх засвоїти навички надання екстреної медичної допомоги та евакуації поранених.

Халмурадов, Б. Д. **Безпека життєдіяльності** [Електронний ресурс] : перша допомога в надзвичайних ситуаціях : навчальний посібник / Б. Д. Халмурадов. – Електрон. текстові дані. – Київ : Центр навч. літератури. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 27 Мб. – (Електронні видання). – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=237137.

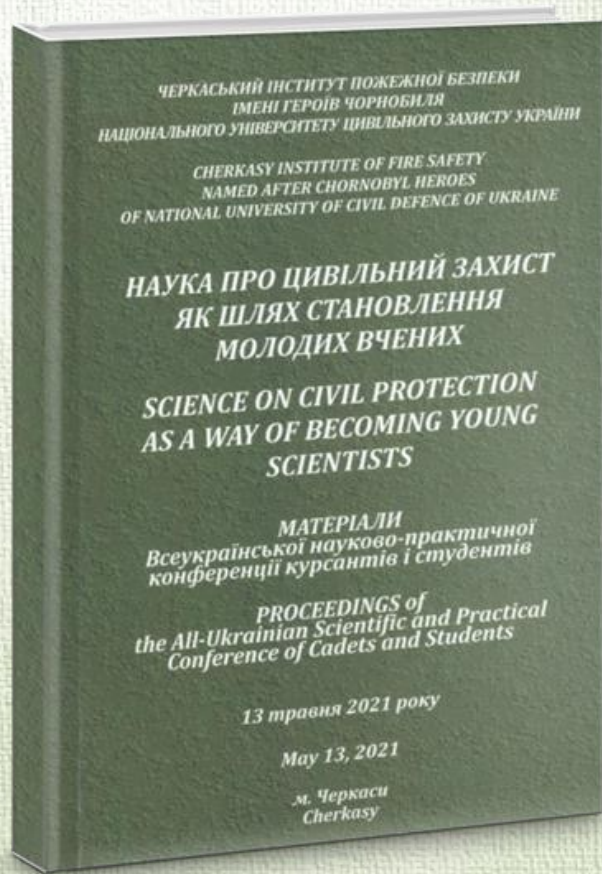
У навчальному посібнику висвітлені питання організаційних заходів і засобів надання першої допомоги, перша допомога при транспортних катастрофах і аваріях, допомога у надзвичайних ситуаціях при отруєнні хімічними сполуками. Розрахований на студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей, як з курсу «Безпека життєдіяльності», так і «Основи медичних знань».

Халмуратов, Б. Д. **Медицина надзвичайних ситуацій** [Електронний ресурс] : підручник / Б. Д. Халмуратов, П. Б. Волянський ; Національний авіаційний ун-т. - Електронні текстові дані. - Київ : ЦУЛ, 2016. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=298736.

У підручнику наведено загально прийняті підходи, що застосовуються при наданні домедичної допомоги в надзвичайних ситуаціях. Висвітлено медикотактичну характеристику надзвичайних ситуацій. Представлено стислий опис анатомії та фізіології людини, що сприяє кращому опануванню дисципліни «Медицина надзвичайних ситуацій».

Підручник призначено для студентів вищих навчальних закладів відповідного напрямку, для викладачів та може бути корисний керівному та командно-начальницькому складу аварійнорятувальних служб об'єктів економіки при підготовці та проведенні відповідних занять з підлеглими.

Наука про цивільний захист як шлях становлення молодих вчених [Текст] = Science on civil protection as a way of becoming young scientists : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конф. курсантів і студентів, 13 трав. 2021 р. / НУЦЗ України, ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля. – Черкаси : ЧІПБ ім. Героїв Чорнобиля, 2021. – 356 с.

Матеріали збірника систематизовані відповідно до визначених тематичних напрямів конференції: пожежна та техногенна безпека; гасіння пожеж, ліквідація аварій техногенного та природного походження і аварійно-рятувальна техніка; природничі, фундаментальні науки та інформаційні технології у забезпеченні пожежної і техногенної безпеки; проблеми психології діяльності в особливих умовах.

Навчальна програма «Військові медики на полі бою»
(Combat Medicine)
Олена і Віктор Пінчук
Medsanbat.info
Київ, Україна 2015 р.
Версія 1, листопад 2014 р.

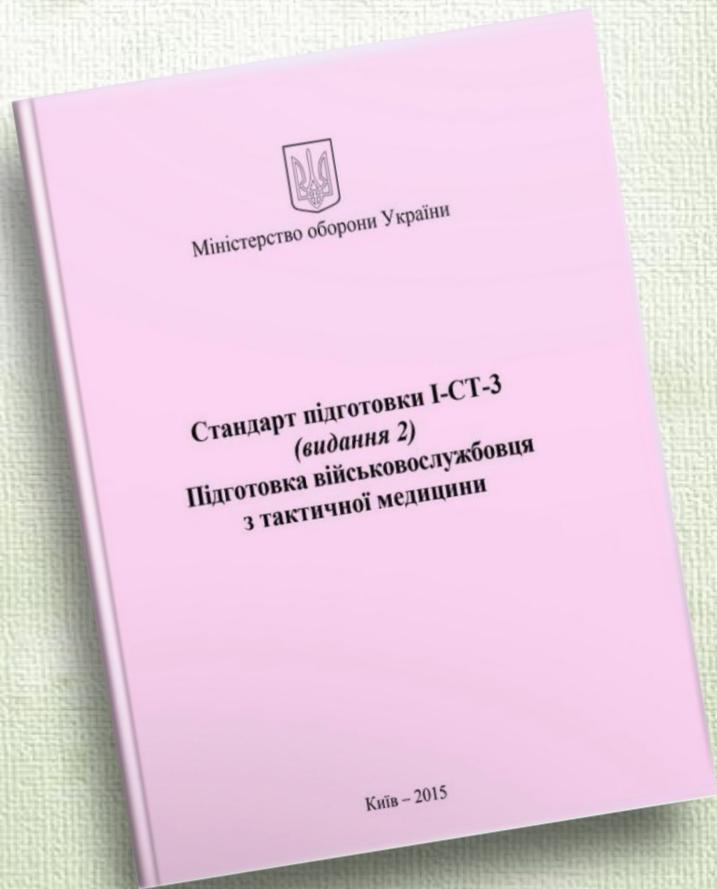
**Навчальна програма
«Військові медики на полі бою»**

Навчальна програма «Військові медики на полі бою» [Електронний ресурс]. – Електрон. текст. дані. – [Київ] : [б. в.], [2015]. – Режим доступу:
http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339013.

У посібнику для практикуючого медика на полі бою подано основи теорії медицини та базові практичні навички. Концепції, викладені в ньому, жодним чином не можуть бути всеохоплюючими, а радше пропонують короткий огляд літератури та медичної практики.

Подано багато того, що, можливо, важко правильно діагностувати чи навіть лікувати – проте добре знання основ медицини дозволить використовувати наявні ресурси для найкращого лікування пацієнтів.

Стандарт підготовки І-СТ-3 [Електронний ресурс] : підготовка військовослужбовця з тактичної медицини / Мін-во оборони України. – вид. 2-ге. – Електрон. текст. дані. – Київ : МП Леся, 2015. – Режим доступу: http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339007.

Стандарт підготовки передбачено для застосування Міністерством оборони України та Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями. Він може бути застосований в установах, що здійснюють підготовку (навчання) військовозобов'язаних та допризовників.

Посібник та концепції, викладені в ньому, жодним чином не можуть бути всеохоплюючими, а радше пропонують короткий огляд літератури та медичної практики.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішенням вченої ради
НМАПО імені П.Л.Шупика
Протокол від 11-12 листопада 2020 р.
№ 9

**ОСНОВИ РОЗРОБКИ ЄДИНИХ ПРОТОКОЛІВ ЕКСТРЕНОЇ
МЕДИЧНОЇ
ДОПОМОГИ, ЯК СКЛАДОВОЇ ЦИВІЛЬНО – ВІЙСЬКОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ**

(Методичні рекомендації)

Київ - 2020

Основи розробки єдиних протоколів екстреної медичної допомоги, як складової цивільно-військової взаємодії [Електронний ресурс] : методичні рекомендації. – Електрон. текст. дані. – Київ : [б. в.], 2020. – Режим доступу:

http://ec.lib.vntu.edu.ua/DocumentView?doc_id=339008.

Розроблено Єдині протоколи екстреної медичної допомоги для підготовки осіб, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками зобов'язані надавати домедичну допомогу в тому числі всім військовослужбовцям.

Протоколи необхідно проводити за навчально-тренувальними програмами.

Повнотекстові статті з журналів військової тематики з відкритих інтернет-джерел:

Блінов О. [Діагностика бойового стресу за допомогою опитувальника ОБСБ](#) / О. Блінов // Вісн. Нац. ун-ту оборони України. – 2021. – № 6. – С. 5–18.

Вахненко С. В. [Проблемні питання медичної допомоги в умовах воєнного стану](#) / С. В. Вахненко // Укр. мед. часопис.

Волошин В. О. [Первинна інвалідність військовослужбовців: динаміка показників, кластери її профілактики та зниження](#) / В. О. Волошин, Г. І. Тітов, І. Ф. Шевченко // Військ. медицина України. – 2022. – Т. 3, № 1. – С. 34–40.

Гайдабрус А. В. [Комплексний посттравматичний стресовий розлад у учасників бойових дій в зоні операції об'єднаних сил у ракурсі одинадцятої редакції Міжнародної класифікації хвороб](#) / А. В. Гайдабрус // Психіатрія, неврологія та мед. психологія. – 2019. – № 11. – С. 19–24.

Гуменюк Л. Й. [Дослідження посттравматичного стресового розладу і напрямків психореабілітації постраждалих від воєнних психотравм](#) / Л. Й. Гуменюк, О. В. Федчук // Наук. вісн. Львів. держ. ун-ту внутр. справ. Сер. психологічна. – 2016. – № 1. – С. 228–240.

Гунько Б. А. [Посттравматичний стресовий розлад – в розрізі часу](#) / Б. А. Гунько // Вісн. Вінниц. нац. мед. ун-ту. – 2015. – Т. 19, № 1. – С. 216–219.

Давіденко К. [Посттравматичний стресовий розлад: рекомендації з профілактики та лікування](#) / К. Давіденко // Укр. мед. часопис.

Данілевська Н. В. [Сучасні особливості посттравматичного стресового розладу у військовослужбовців ЗСУ](#) / Н. В. Данілевська // Мед. психологія. – 2018. – Т. 13, № 3. – С. 64–66.

Коваль І. А. [Діагностика і диференційна діагностика гострого стресового розладу та посттравматичного стресового розладу в загальномедичній практиці](#) / І. А. Коваль // Проблеми сучас. психології : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2015. – Вип. 27. – С. 210–219.

Корольчук О. Л. [Посттравматичний стресовий розлад як новий виклик сучасній Україні](#) / О. Л. Корольчук // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 17. – С. 104–111.

Кравчук В. В. [Система заходів психофізіологічного супроводу професійної діяльності військових льотчиків](#) / В. В. Кравчук // Військ. медицина України. – 2021. – Т. 2, № 4. – С. 40–47.

Левченко, Ф. М. **Військово-медична термінологія: гносеологічні корені та сучасне значення:** [До проблеми державного управління медичним забезпеченням Збройних Сил] [Текст] / Ф. М. Левченко, М. І. Бадюк, Я. Ф. Радиш // Економіка та держава. – 2005. – № 6. – С. 11-15.

Лівинський В. Г. [Робота цивільних закладів охорони здоров'я з надання медичної допомоги військовослужбовцям під час АТО/ООС, а також демобілізованим учасникам АТО та внутрішньо переміщеним з тимчасово окупованих територій особам](#) / В. Г. Лівинський // Укр. журн. військ. медицини. – 2020. – Т. 1, № 1. – С. 30–39.

Михальський А. В. [Посттравматичний стресовий розлад: історичний огляд](#) / А. В. Михальський, Ю. О. Царьов // Проблеми сучас. психології : зб. наук. праць. – Кам'янець-Подільський, 2011. – Вип. 12. – С. 687–696.

[Невідкладні стани військовослужбовців з хірургічною бойовою травмою](#) / М. І. Бадюк, О. О. Микита, І. П. Семенів [та ін.] // Клін. хірургія. – 2018. – Т. 85, № 11. – С. 49–52.

[Новые направления в лечении огнестрельных ран](#) / М. А. Каштальян, О. С. Герасименко, С. В. Тертышный, Р. В. Енин // Харків. хірург. школа. – 2017. – № 1. – С. 112–115.

[Особливості організації медико-психологічної реабілітації військовослужбовців в країнах-членах та партнерах НАТО](#) / А. В. Швець, О. В. Горішна, А. Ю. Кіх [та ін.] // Військ. медицина України. – 2021. – Т. 2, № 4. – С. 26–39.

[Особливості організації надання хірургічної допомоги легкопораненим на рівнях медичного забезпечення](#) / І. П. Хоменко, С. О. Король, В. Ю. Шаповалов, Е. В. Хорошун // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, № 3. – С. 15–18.

Патофізіологічне обґрунтування медичної евакуації поранених з ушкодженнями кінцівок на рівнях медичного забезпечення / І. П. Хоменко, С. О. Король, Б. В. Матвійчук, Л. А. Устінова // Клін. хірургія. – 2019. – Т. 86, № 6. – С. 25–29.

Поліщук М. Є. **Стратегія лікування потерпілих при бойовій черепно-мозковій травмі** / М. Є. Поліщук, А. О. Данчин, О. М. Гончарук // Укр. нейрохірург. журнал. – 2016. – № 1. – С. 31–39.

Рекомендації щодо ведення осіб із посттравматичним стресовим розладом / підгот. Х. Мурза // Нейронews. – 2019. – № 3. – С. 39–43.

Структуризація особливостей та наслідків бойової травми у військовослужбовців / В. О. Тарасенко, О. Ф. Кучмістова, А. М. Соломенний, О. В. Підлісний // Військ. медицина України. – 2019. – Т. 19, № 4. – С. 111–118.

Територіальна оборона та її медичне забезпечення – веління сьогодення / В. П. Печиборщ, В. М. Якимець, І. В. Огороднійчук [та ін.] // Військ. медицина України. – 2022. – Т. 3, № 1. – С. 5–18.

Хитрий Г. П. **Оцінка змін гемодинаміки у постраждалих військовослужбовців із мінно-вибуховими пораненнями в процесі аеромедичної евакуації** / Г. П. Хитрий, Ю. Д. Ухач // Військ. медицина України. – 2021. – Т. 2, № 3. – С. 67–72.

Хитрий Г. П. **Оцінка транспортабельності поранених під час медичної евакуації** / Г. П. Хитрий, О. В. Тхоревський, Н. В. Білецька // Біль, знеболення та інтенс. терапія. – 2015. – № 1. – С. 12–17.

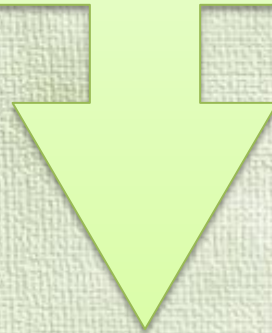
Цихоня В. С. **Пам'ятка про посттравматичний стресовий розлад** / В. С. Цихоня // Ліки України. – 2016. – № 7/8. – С. 33–35.

Швець А. В. **Психофізіологічні аспекти розвитку “гібридної війни”** / А. В. Швець // Військ. медицина України. – 2021. – Т. 2, № 4. – С. 48–59.

Шановне товариство!

Усі представлені документи доступні до вільного перегляду в Електронному каталозі з сайту нашої Бібліотеки.

**Звертаємо увагу, що джерела можна завантажити,
але**

лише

«АВТОРИЗОВАНИМ КОРИСТУВАЧАМ»!

Дякуємо за увагу!

